

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: woensdag 1 juli 2026
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z26/210976 - D - 320533
Datum B&W-verg.: dinsdag 12 mei 2026

Portefeuillehouder(s): P.H.J. Pustjens
H.E.J.M. Meuwissen

Onderwerp

Integraal Huisvestingsplan 2026-2041 (investeringsscope 2026-2029)

Samenvatting

Goede en toekomstbestendige onderwijshuisvesting is een essentiële randvoorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs voor alle kinderen in de gemeente Echt-Susteren. De gemeente en de schoolbesturen dragen hierin gezamenlijk een wettelijke verantwoordelijkheid en werken samen aan het realiseren en in stand houden van passende onderwijsvoorzieningen.

Om deze verantwoordelijkheid planmatig vorm te geven, hebben de gemeente Echt-Susteren, de schoolbesturen en de kinderopvang gezamenlijk het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Primair en Voortgezet Onderwijs 2026–2041 opgesteld. Het IHP is een strategisch en dynamisch koersdocument dat inzicht geeft in de toekomstige behoefte aan onderwijshuisvesting en richting biedt aan de ontwikkeling van onderwijs- en kinderopvangvoorzieningen in de gemeente. Daarbij worden de investeringen voor de periode 2026–2029 concreet vastgelegd, met een doorkijk naar de langere termijn.

Het IHP biedt houvast bij het maken van keuzes over investeringen in gebouwen voor onderwijs en kinderopvang en draagt bij aan het realiseren en behouden van een duurzame en gezonde leeromgeving. Naast ontwikkelingen in leerlingenaantallen en de staat van de gebouwen is ook aandacht besteed aan kwalitatieve vraagstukken, zoals de functionaliteit van gebouwen en ontwikkelingen in het onderwijs- en kinderopvangaanbod. Het plan maakt de belangrijkste knelpunten inzichtelijk en schetst de gewenste oplossingsrichtingen voor de komende jaren.

Voorstel

1. Het Integraal Huisvestingsplan 2026-2041 en bijlagenboek vast te stellen;
2. In de periode 2026-2029 jaarlijks de financiële middelen op te nemen op het meerjareninvesteringsplan voor het onderwijs volgens de financiële paragraaf;
3. Levensduurverlengende renovatie toe te passen als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw;
4. bij vervangende nieuwbouw, uitbreiding en levensduurverlengende renovatie extra ruimte voor inclusief onderwijs (0,5 m² per leerling) mogelijk te maken;
5. In te stemmen met de beleidsmatige uitgangspunten voor gezamenlijke huisvesting van onderwijs en kinderopvang, waarbij de gemeente kan investeren in ruimte voor kinderopvang tegen een kostprijsdekkende huurvergoeding;
6. Dat nadere uitwerking van punt 5 plaatsvindt door het college van B&W via een separaat vast te stellen notitie *Verhuurbeleid onderwijshuisvesting*;

7. Kennis te nemen van het voornemen om, aansluitend op de vaststelling van de nieuwe VNG-modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs, de gemeentelijke Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Echt-Susteren te herijken en deze separaat ter vaststelling aan de raad voor te leggen.

Inleiding

Het Integraal Huisvestingsplan uit 2020 is inhoudelijk en financieel verouderd en sluit onvoldoende aan bij de huidige opgaven. Het nieuwe Integraal Huisvestingsplan 2026–2041:

- erkent levensduurverlengende renovatie als een volwaardige oplossing naast vervangende nieuwbouw;
- speelt in op groeiende leerlingaantallen in meerdere kernen;
- legt de focus op inclusief en passend onderwijs;
- faciliteert de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang, met het oog op de ontwikkeling van integrale kindcentra;
- sluit aan bij toekomstige wettelijke eisen voor energieneutraliteit (ENG) en hogere duurzaamheidsambities;

Inhoudelijke toelichting

- 1. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting**

De gemeente is verantwoordelijk om te voorzien in adequate huisvesting van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs in de gemeente Echt-Susteren. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in de diverse onderwijswetten en uitgewerkt in de verordening 'verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren. Deze verordening vormt het wettelijk en procedureel karakter voor onderwijshuisvesting. Het IHP geeft de lokale beleidsvisie c.q. de gezamenlijke kaders/uitgangspunten van gemeente en schoolbesturen ten aanzien van onderwijshuisvesting (inclusief kinderopvang) weer.
- 2. Het IHP bevat de gezamenlijke visie voor onderwijshuisvesting in Echt-Susteren**

Door in het IHP de visie, kaders, uitgangspunten en ambities vast te leggen wordt duidelijk hoe huisvesting voor onderwijs en kinderopvang in de gemeente Echt-Susteren vormt krijgt. Richtinggevend betekent in dit kader dat het IHP de koers uitzet om te komen tot een toekomstbestendige structuur van onderwijshuisvesting (inclusief kinderopvang) in onze gemeente.
- 3. Er is een landelijke opgave op het gebied van onderwijshuisvesting**

Landelijk staat de onderwijshuisvesting onder druk door een grote vervangings- en renovatieopgave. Een aanzienlijk deel van de schoolgebouwen is verouderd en voldoet niet aan huidige eisen voor duurzaamheid, binnenklimaat en onderwijskwaliteit. Tegelijkertijd is de bestaande wet- en regelgeving verouderd en onvoldoende toegerust op deze opgave, wat in combinatie met versnipperde verantwoordelijkheden en beperkte investeringsruimte leidt tot vertraging in besluitvorming en uitvoering. De opgave wordt verder versterkt door stijgende bouwkosten en ambities op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie, waardoor een structurele spanning ontstaat tussen beschikbare middelen en de noodzakelijke investeringen in toekomstbestendige schoolgebouwen.
- 4. Het IHP schetst deze opgave in Echt-Susteren**

De landelijke opgave is zichtbaar in Echt-Susteren. De gemiddelde leeftijd van de basisscholen in Echt-Susteren is 41 jaar. Dat betekent dat een groot deel van de scholen zowel vanwege de levensduur van het pand en de installaties als kwalitatief (onderwijskundig), toe is aan een renovatie, nieuwbouw of verduurzamingslag.

5. Het IHP 2020 is gedateerd

In de vergadering van 16 december 2020 heeft uw raad kennisgenomen van het IHP 2020. Naar aanleiding van het IHP 2020 is de revitalisatie van het Connect College tot uitvoering gebracht, welke in 2026 wordt opgeleverd. Daarnaast heeft er een planintegratie plaatsgevonden bij OBS de Driepas in Echt-Noord, in combinatie met het naastgelegen buurthuis St. Joris. Er is geconstateerd dat niet alle projecten zoals opgenomen in het IHP 2020 tot uitvoer zijn gebracht. Het IHP is gedateerd en past niet meer in de maatschappelijke context. Zowel beleidsmatige als demografische, als gebouwelijke en financiële ontwikkelingen waren aanleiding voor een herijking van het IHP, waaronder ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. In de afgelopen periode is samen met schoolbesturen en kinderopvang gewerkt aan een herijking, waarin de landelijke ontwikkelingen een plek hebben gekregen.

6. De wetswijziging biedt de handvaten om landelijke uitdagingen lokaal te vertalen

Op 14 april 2026 heeft de tweede kamer ingestemd met het Wetsvoorstel 'planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'. In het raadsvoorstel van 16 december 2020 wordt gerefereerd aan de aan deze beoogde wetswijziging (gebaseerd op een voorstel van de PO- en VO raad van 2018) waarvan aanvankelijk werd gedacht dat deze 2 jaar later als wetswijziging in werking zou treden. Dat nu in 2026 een wetswijziging heeft plaatsgevonden onderschrijft de complexiteit van de landelijke opgave op het gebied van onderwijshuisvesting. Onderstaande toelichting schetst welke belangrijke landelijke opgaven en ontwikkelingen er zijn en op welke manier de wetswijziging en het herijkte IHP-handvaten geven om deze opgaven op te pakken.

6.1 Renovatie krijgt een wettelijke status

Levensduurverlengende renovatie wordt opgenomen als voorziening in de verordening. De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding. Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor onderhoud. Dat betekent dat een schoolbestuur het gebouw onderhoud totdat zij in aanmerking komen voor nieuwbouw. Echter, voor gebouwen die nog in een redelijke staat zijn kan met renovatie de levensduur aanzienlijk worden verlengd. Omdat de huidige wetgeving 'renovatie' niet erkend als voorziening in de onderwijshuisvesting, ontstaat een grijs gebied over demarcatie van verantwoordelijkheden. Met de wetswijziging wordt renovatie wel als volwaardig alternatief voor nieuwbouw erkend. Het is daarom dat renovatie een plaats heeft gekregen in het IHP en de verordening: immers levensduurverlengende renovatie is een van de scenario's om te komen tot passende, toekomstbestendige huisvesting. In dat kader is samen met de schoolbesturen beschreven wat in de gemeente onder levensduurverlengende renovatie wordt verstaan en welke uitgangspunten en spelregels daarbij worden gehanteerd. Dit is inmiddels bij vele gemeenten een gangbare werkwijze, omdat het financieringsstromen van gemeente, schoolbestuur en beschikbare landelijke subsidies bundelt om de levensduur van het gebouw aanzienlijk te verlengen.

6.2 Het IHP krijgt een wettelijke status

Het Wetsvoorstel 'planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting' stelt het opstellen en 4-jaarlijks herijken van het IHP wettelijk verplicht voor elke gemeente. Dit betekent dat de financiële middelen steeds voor vier jaar worden vastgelegd, en dat een doorkijk wordt gegeven naar de komende 12 jaar. Bij het opstellen van het IHP wordt ook expliciet gekeken naar de meerjarenonderhoudsplanning van de scholen, zodat grote maatregelen op een natuurlijk moment kunnen plaatsvinden. Met de wetswijziging worden schoolbesturen verplicht gesteld om deze onderhoudsplanningen actueel te houden.

6.3 Investeringsverbod voor schoolbesturen wordt opgeheven

Voor schoolbesturen primair onderwijs was een investeringsverbod van kracht, wat betekent dat lumpsum middelen die het onderwijs van het rijk krijgt niet voor gebouwen mogen worden gebruikt. Door het opheffen van dat verbod kunnen schoolbesturen ook een bijdrage leveren aan een renovatie of nieuwbouwproject, bijvoorbeeld door een keuze te maken voor een kwaliteitsverhoging op elementen die voor de school specifiek van belang zijn, of extra verduurzaming. Op deze manier worden beschikbare budgetten goed gebundeld.

6.4 De verordening zal herijkt worden

Met de komst van de landelijke wetswijziging wordt door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) gewerkt aan een nieuwe modelverordening 'voorzieningen onderwijshuisvesting', waarbij de bestaande verordening wordt aangepast op punten om aan te sluiten bij de wetswijzigingen. Dit model zal ook in Echt-Susteren vertaald worden en deze aangepaste verordening zal zodra gereed aan uw raad worden voorgelegd.

7. Gebouwen onderwijskundig aan de maat

7.1 Er komt ruimte voor inclusief onderwijs

Het IHP regelt extra bruto vierkante meters voor het mogelijk maken van inclusief en eigentijds onderwijs. De ontwikkeling om meer passend onderwijs mogelijk te maken heeft invloed op de ruimtebehoefte. Het gaat dan om meer werkplekken en meer spreekruimten of een leerplein. Dit om zo meer ruimte te geven aan ondersteuning (bijvoorbeeld vanuit school en/of jeugdhulp), maar ook dat kinderen kunnen leren op de plek die bij de leerling past. Scholen geven hiermee invulling aan de opdracht van het rijk om vóór 2035 inclusief onderwijs te kunnen geven. Op deze manier wordt voor leerlingen passend onderwijs geboden, en kunnen meer leerlingen die voorheen naar het speciaal (basis)onderwijs gingen nu gebruik maken van de school in de eigen wijk. In het IHP is opgenomen om extra vierkante meters boven de norm mogelijk te maken. Er wordt uitgegaan van een omvang van 0,5 m² per leerling. De investering van deze meters wordt gepleegd door de gemeente. De exploitatiekosten komen voor rekening van het schoolbestuur.

7.2 Er komt ruimte voor kinderopvang

Het IHP biedt de mogelijkheid dat de gemeente een financiële investering pleegt in het realiseren van vierkante meters voor kinderopvang. De huidige regelgeving staat gezamenlijke huisvesting in de weg. Onderwijshuisvesting wordt bekostigd door de gemeente en kinderopvang wordt wettelijk beschouwd als een commerciële partij, die zelf verantwoordelijk is voor de huisvesting. Dit terwijl er grote vraag is naar voldoende kinderopvang. De verwachting is dat dit enkel zal toenemen gelet op het beoogd wetsvoorstel van de rijksoverheid om kinderopvang vanaf 2029 gratis te maken. In het IHP zijn uitgangspunten opgenomen om de huisvesting van onderwijs en kinderopvang in een gebouw te faciliteren in het geval van vervangende nieuwbouw of levensduurverlengde renovatie. Gezamenlijke huisvesting leidt tot betere ontwikkelingskansen voor de leerlingen op de scholen in onze gemeente. Deze ontwikkeling sluit aan bij de landelijke ontwikkeling tot het komen van integrale kindcentra (IKC), waarbij kinderopvang en onderwijs gezamenlijk onder 1 dak zijn gehuisvest, evenals het gemeentelijk beleid voor 'Voor- en Vroegschoolse Educatie', waarbij gestreefd wordt naar een nauwere samenwerking tussen voor- en vroegschool en een betere doorgaande leerlijn.

7.3 Kinderopvang betaalt een kostprijsdekkende huur

De kosten voor de huisvesting van kinderopvang liggen bij de kinderopvangorganisaties, die zijn daar verantwoordelijk voor. De gemeente financiert als het ware voor, tegen een kostendekkende huur (inclusief leegstandsrisico). De gemeente verleent geen staatssteun en handelt volgens de Wet Markt en Overheid. De organisatie voor kinderopvang betaalt als

huurder op basis van een langdurige overeenkomst bij nieuwbouw de huur via het schoolbestuur aan de gemeente. Daarmee is de investering budgetneutraal voor de gemeente. De risico's van leegstand en beëindiging worden contractueel vastgelegd in de huurovereenkomst en uitgewerkt in het verhuurbeleid.”

7.4 Het college gaat het verhuurbeleid onderwijshuisvesting nader uitwerken.

De uitgangspunten rondom het investeren in huisvesting kinderopvang en beleid rondom verhuur en medegebruik (pagina 17 IHP) worden nader uitgewerkt in een notitie ‘verhuurbeleid onderwijshuisvesting’.

8. Er wordt naar gestreefd naar behoud van aanbod in kleine kernen

Landelijk is de trend geweest dat scholen in kleine kernen onder druk staan, bijvoorbeeld door dalende leerlingaantallen. De afgelopen periode zien we op meerdere plekken juist weer een opleving, met stabielere of zelfs groeiende leerlingaantallen. Dit is bijvoorbeeld het geval in Maria Hoop en St. Joost. Dat is een mooi signaal en laat zien dat deze dorpen en wijken aantrekkelijk zijn om in te wonen. Het uitgangspunt is daarom om het aanbod zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken, bijvoorbeeld door koppeling met kinderopvang.

9. Er ligt focus op verduurzaming en binnenklimaat

Het IHP sluit aan bij Europese en landelijke, en gemeentelijke opgaven en doelen op het gebied van het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Binnen het IHP wordt gehanteerd dat Energie Neutrale Gebouwen (ENG) van toepassing is bij nieuwbouw en levensduurverlengende renovatie (40 jaar). Dit is vooruitlopend op Europese regelgeving vanaf 2028. Dit betekent dat een gebouw meer energie opwerkt dan het verbruikt, waarbij energie-efficiëntie, goede isolatie, ventilatie en duurzame installaties centraal staan. Andere onderwerpen zoals gebruik van circulaire materialen, grijswatersystemen, en een groenblauwe buitenruimte zullen worden onderzocht in een haalbaarheidsonderzoek om te kijken wat per school mogelijk of wenselijk is.

Bij een renovatie met een levensduurverlenging van 25 jaar is een volledig energieneutraalgebouw niet haalbaar maar wordt gekeken naar het bestaande gebouw en welke maatregelen mogelijk zijn om daar optimaal te verduurzamen, met CO2-reductie, een lagere energierekening en een comfortabeler binnenklimaat tot gevolg. Er is voor ieder schoolgebouw een duurzaamheisscan uitgevoerd om te beoordelen welke verduurzamingsmogelijkheden er zijn. Er wordt gestreefd optimaal gebruik te maken van bestaande subsidieregelingen zoals DUMAVA om middelen efficiënt in te kunnen zetten.

Een goed binnenklimaat in schoolgebouwen is van groot belang voor zowel leerlingen als medewerkers. Voldoende ventilatie, een aangename temperatuur en goede luchtkwaliteit dragen direct bij aan de gezondheid, concentratie en leerprestaties van leerlingen, evenals aan het welzijn en werkplezier van medewerkers. Bij nieuwbouw en renovatie wordt het landelijke kader ‘Frisse Scholen’ gehanteerd als leidraad voor het realiseren van een gezond en comfortabel binnenklimaat.

10. Er is gekeken naar realistische ramingen

In de financiële doorrekening van het IHP is gebruik gemaakt van de kostencalculator van ICSadviseurs. Daarmee wordt een realistisch beeld geschetst van de te verwachten kosten op basis van marktontwikkelingen. De VNG-norm voor onderwijshuisvesting is structureel lager dan daadwerkelijke marktprijzen, waarmee gemeenten het risico lopen te weinig budget op te nemen in de meerjarenbegroting.

11. Er is gezamenlijk draagvlak

Dit IHP is tot stand gekomen in overleg met en door de schoolbesturen en betrokken kinderopvangorganisaties, en kan op draagvlak rekenen bij alle partijen

Financiële toelichting

In de periode 2026-2029 wordt rekening gehouden met jaarlijkse investeringen in het meerjaren investeringsplan voor het onderwijs. Zie de bijlage voor een overzicht van de geraamde kosten per project. De kosten worden verwerkt in de 1^e bestuursrapportage 2026 en kadernota 2027.

De kosten zijn als volgt opgebouwd:

Investerings onderwijs: dit betreft investeringen voor de (ver)bouw van gebouwen.

Investerings kinderopvang: dit betreft investeringen voor het realiseren van ruimte voor kinderopvang, waarvan door de kinderopvang een kostprijs dekkende huur wordt verkregen om de investering te dekken.

Overige kosten: dit betreft overige kosten in het proces, zoals kosten voor haalbaarheidsonderzoeken en vervoer van leerlingen.

2026:

Investerings onderwijs: € 408.581

Investerings kinderopvang: € 63.560

Overigen: € 78.750

Totaal: € 550.891

2027:

Investerings onderwijs: € 792.459

Investerings kinderopvang: € 145.866

Overigen: € 55.126

Totaal: € 993.451

2028:

Investerings onderwijs: € 4.071.570

Investerings kinderopvang: € 572.043

Overigen: € 161.241

Totaal: € 4.804.854

2029:

Investerings onderwijs: € 7.132.139

Investerings kinderopvang: € 1.312.791

Overigen: -

Totaal: € 8.444.930

Het IHP 2026–2041 stelt de strategische koers voor 16 jaar vast; de financiële besluitvorming heeft uitsluitend betrekking op de investeringsperiode 2026–2029, maar geeft wel een doorkijk naar de verwachte investeringen na deze periode. Over 4 jaar wordt het IHP herijkt, inclusief de financiële doorrekening.

Na vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan besluit het college over de uitvoering van de afzonderlijke projecten binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders voor de periode 2026–2029 en de vastgestelde beleidsuitgangspunten. De raad wordt over de voortgang en

uitvoering geïnformeerd via de reguliere P&C-cyclus en raadsinformatiebrieven. Indien blijkt dat voor de uitvoering van het IHP binnen deze periode aanvullende financiële middelen noodzakelijk zijn, wordt de gemeenteraad betrokken bij de besluitvorming.

Juridische toelichting

Op dit voorstel zijn van toepassing de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO), de Wet op de Expertisecentra (WEC), de 'Verordening voorzieningen onderwijs Echt-Susteren 2015', en de 'Wet planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'.

Duurzaamheid / Cittaslow

Voor de toelichting op duurzaamheid wordt verwezen naar de inhoudelijke toelichting onder 9.

Risico's

1. Groei van leerlingaantallen vereist mogelijke extra investeringen.

De leerlingenprognose leidt, dankzij het meenemen van de woningbouwplannen, tot de conclusie dat meerdere scholen mogelijk onvoldoende capaciteit (in m²) hebben om de toekomstige groei aan te kunnen. Geboorteaantallen, woningbouw, populariteit van scholen hebben allemaal impact op leerlingaantallen en deze kunnen fluctueren.

Enkele ontwikkelingen die samenhangen met het al dan niet doorzetten van de leerlinggroei op specifieke scholen zijn in de financiële doorrekening opgenomen als PM-post. De gemeente en het schoolbestuur hebben gezamenlijk afgesproken deze groei nauwgezet te blijven monitoren en tijdig voorbereidingen te treffen voor een mogelijke uitbreiding van die scholen.

2. Netcongestie is een moeilijk beheersbaar risico

Op dit moment is netcongestie een landelijk probleem dat ook onderwijshuisvesting treft. Scholen die nieuw zijn gebouwd of die een grote verduurzaming willen ondergaan kunnen niet altijd rekenen op voldoende elektriciteit. Mogelijk kan dit ook projecten in Echt-Susteren gaan raken. Vanaf 1 juli 2026 geldt een nieuwe maatschappelijk prioriteringskader voor het toekennen van transportcapaciteit. Een aantal maatschappelijke prioriteiten waaronder onderwijs vallen hier onder. De gemeente is voornemens een aanvraag in te dienen voor de projecten op het IHP om hiermee hopelijk de kansen op tijdige toekenning van stroom te vergroten. Om de risico's op het gebied van netcongestie tegen te gaan is een stelpost opgenomen in de financiële doorrekening.

3. Onderwijs(huisvesting) is een complex speelveld met onvoorziene ontwikkelingen

Het IHP is gebaseerd op de stand van zaken in 2026. Het is mogelijk dat er ontwikkelingen zijn, bijvoorbeeld ontwikkelingen in de markt, netcongestie, landelijk beleid, het onderwijs of lokale ontwikkelingen die maken dat een bijstelling in de toekomst noodzakelijk blijkt. Er is in het IHP zo goed als mogelijk rekening gehouden met deze eventuele risico's. Het IHP is hiermee een koersdocument, en geen exacte blauwdruk.

4. Indexatie en marktontwikkelingen zijn moeilijk te voorspellen

De financiële doorrekening is gebaseerd op het prijspeil van 2025, aangevuld met geraamde indexaties voor de daaropvolgende jaren. Dit is verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2026. Op het moment dat besluitvorming plaatsvindt is inmiddels al prijspeil 2026 van kracht.

In de praktijk kunnen de uiteindelijke kosten dus zowel hoger als lager uitvallen als is geraamd, afhankelijk van ontwikkelingen in de lokale markt en bredere wereldwijde trends.

Hoewel een realistische inschatting van de bouwkosten is gemaakt, kan niet worden uitgesloten dat de indexaties zich anders ontwikkelen dan voorzien.

Burgerparticipatie

n.v.t.

Bijgevoegde stukken

1. Raadsbesluit
2. Huisvestingsplan 2026-2029
3. Bijlagenboek
4. Leerlingprognoses PO 2026

Ter inzage liggende stukken

1. Integraal Huisvestingsplan 2020
2. Bijlagenboek 2020
3. Verordening Echt-Susteren 2015

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter